

ρολος φέρει πάντοτε εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ καὶ πρὸς τὸ ὅποιον ὁμιλεῖ ἐν τῇ παραφροσύνῃ τοῦ;

— Ἄν τὸ παρετήρησα!

— Κλειδίον ἀπὸ τὸ ὅποιον δὲν χωρίζεται ποτὲ, δὲν εἶναι ἀληθές;

— Δὲν κατωρθώσαμεν ποτὲ νὰ τὸ ἐπάρωμεν.

— Καὶ εἰξεύρετε τί ἀνοίγει;

— Ναί, ἐν συρτάριον τοῦ γραφείου τοῦ.

— Μάλιστα. Τὸ γνωρίζω, ἐγώ, αὐτὸ τὸ συρτάριον. Ὁ Κάρολος φυλάττει εἰς αὐτὸ τὰ γράμματά τοῦ. Ἴσως ἡ ἀπόδειξις εὐρίσκεται ἐκεῖ.

— Ἴσως.

— Πρέπει νὰ μᾶς δώσῃ αὐτὸ τὸ κλειδίον.

— Ναί, πρέπει.... Ἴσως τὸ δώσῃ εἰς σᾶς.

— Ἄς δοκιμάσωμεν.

Ἡ μαρκεσία ἤρπιδισεν αὐτόν. — Καὶ ἂν δὲν κατωρθώσατε τίποτε; Ἄν δὲν ἀνεύρετε τὴν ἐπιρροήν τὴν ὁποίαν ἐνίοτε μόνον ἔχετε;

— Ὡ ὅχι! ἀπήντησεν ὁ Ἀδριανός. Ἄν δὲν κατωρθώσα τίποτε ὅτε εἰσθε παροῦσα, αἰτία ἦτο ἡ παρουσία σας ἥτις μὲ ἐπροξένει φόβον καὶ ἀμφισβολίαν, διότι σᾶς ἐγνώριζα ἐχθράν. Τώρα εἰς ἐναντίαν, ὅτε δὲν θὰ εἰσθε πλησίον μου ὡς ἐχθρά, θὰ ἐπιτύχω τὸ θέλω, τὸ αἰσθάνομαι.

Τότε κατέβησαν ταχέως εἰς τὴν αἴθουσαν σκυθρωπάζοντες, σιωπηλοὶ, ἡρεθισμένοι, ὡς συνωμόσαντες καὶ ἐννοοῦντες τὸ κακὸν τῆς πράξεως, διότι, ἂν τῷ ὄντι ὑπῆρχέ τι μυστικόν, ἐμελλον νὰ προσπαθήσωσι διὰ τοῦ δόλου, ἐν ἀνάγκῃ δὲ καὶ διὰ τῆς βίας, νὰ ἀρπάσωσιν αὐτὸ ἀπὸ ἀσθενοῦς ἔντος.

Ὁ μαρκέσιος ἐκάθητο εἰς τὴν συνήθη θέσιν. Καὶ ἡ μὲν σύζυγος ἔστη ὀπισθεν αὐτοῦ ὥστε νὰ μὴ φαίνεται, διότι ἐγίνωσκεν ὅτι ἐφοβεῖτο αὐτήν· ὁ δὲ Ἀδριανὸς ἐπλησίασεν αὐτόν. Ὁ βλάξ ὑπεδέξατο τὸν στρατηγὸν μετὰ γογγυσμῶν χαρᾶς, τοῦτο δ' ἦτο καλὸς οἰωνός. Ὁ Ἀδριανὸς ἤρξατο παίζων μετ' αὐτοῦ ὡς μετὰ παιδίου, μαιδιῶν καὶ ποιῶν σχήματα χαριέντα καὶ ἀστεῖα, ὁ δὲ βλάξ διεσκέδαζε καὶ ἀπῆντα τὸ κατὰ δύναμιν. Μετὰ τινος στιγμῆς, ὁ στρατηγὸς ἔλαβε τὴν κλεῖδα μεταξὺ τῶν δακτύλων καὶ ἐκίνει αὐτήν, ὁ δὲ μαρκέσιος δὲν ἀνθίστατο μὲν, ἀλλ' ἐπέβλεπε καὶ τὰ εἰλάχιστα κινήματα τοῦ φίλου αὐτοῦ. Τὸ πρᾶγμα ἦτο ὅπως δὴ ποτε ἀπεχθές· ὁ ἀγαθὸς καὶ ἀνδρεῖος στρατιώτης ἐμόρφαζε καὶ ἠγωνία· ἡ μαρκεσία, τὸ πρόσωπον ἔχουσα ἠλλαιωμένον, ἔκυπτε πρὸς τὸν σύζυγον καὶ μόνος ὁ βλάξ ἐφαίνετο ἔχων λογικόν. Ὁ δὲ στρατηγὸς ὑπεκρίνετο κακῶς καὶ οὐδεμίαν ἐνέπνεεν ἐμπιστοσύνην τῷ μαρκεσίῳ. Αἰφνης ὁ Ἀδριανὸς ἔθηκε τὰς χεῖρας ἐκπύρηνεν τῆς ἀλύσεως παρὰ τὴν κλεῖδα ὅπως ἀρπάσῃ αὐτήν· ἀλλ' ἀμέσως ὁ μαρκέσιος ἔφερε καὶ αὐτὸς τὰς χεῖρας παρὰ τὸν λαιμὸν σφίγ-

γων οὕτω μέρος τῶν κρίκων. Ὁ στρατηγὸς ὤφειλεν ἢ νὰ τελειώσῃ ἢ νὰ ἀρχίσῃ ἐκ νέου· ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀρχίσῃ διότι δὲν ἠσθάνετο θάρρος. Ἰψώσε λοιπὸν τὴν ἄλυσιν μεθ' ἱεστικῆς ἐπιμονῆς· ὁ μαρκέσιος ὅμως ἐγόγγυζεν ὑποκώφως καὶ δὲν ὑπεχώρει.

— Ἀρπάσατέ την, ἀνέκραζεν ἡ μαρκεσία.

Ἀκούσας τὰς λέξεις ταύτας, κέντρον φρικτὸν καὶ μηδεμίαν ἐπιτρέπον ἀμφισβολίαν, ὁ στρατηγὸς, ἔρ-θιος, ἔσυρε βιζίως πρὸς τὰ ἄνω τὴν ἄλυσιν· ἀλλ' ὁ μαρκέσιος ἐκράτει αὐτήν διὰ τῶν δύο χειρῶν μετὰ τοσαύτης δυνάμεως, ὥστε σχεδὸν ἀνηγέρθη ἐκ τῆς ἑδρας τοῦ. Ὁ ἀγὼν διήρκεσεν ἐπὶ τινος στιγμῆς· ἡ ἄλυσις ἠδύνατο νὰ θραυσθῇ, ἀλλ' ὁ χάλυψ ἦτο στερεός. Αἰφνης ὁ βλάξ ἤρξατο ἀναπέμπων κραυγὰς τοσοῦτον τραχεῖας καὶ ἀγρίας, ὥστε ὁ στρατηγὸς καὶ ἡ μαρκεσία ἐφοβήθησαν. Ἡ κυρία Σιρὲ λειποψυχοῦσα ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ τοίχου, ὁ δὲ Ἀδριανὸς ἀφῆκε τὴν ἄλυσιν καὶ ἀμφότεροι προσεῖδον ἀλλήλους μετ' ἀπογνώσεως.

Ω.

(Ἐπεται τὸ τέλος.)

Ἡ ΕΝ ΝΕΑΠΟΛΕΙ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΕΠΑΥΛΙΣ

ΚΑΙ Ο ΡΟΔΙΟΣ

Ἡ ΦΑΡΝΕΣΙΟΣ ΤΑΥΡΟΣ.

Α'.

Πρὸ ἡμερῶν ἠσθάνομην τὴν ἀνάγκην ἐκδρομῆς τινος καὶ ψυχαγωγίας. Χθὲς, οὕσης τῆς μὲν ἡμέρας δροσερᾶς ὡς αἱ τῆς ἀνοιξέως, τῆς δὲ νυκτὸς σεληνοφειγγοῦς καὶ ὠραίας, μετέβην εἰς τὴν περιώνυμον Βασιλικὴν ἐπαυλιν τὴν κοινῶς καλουμένην *Biblioteca*, ἐνθα καθ' ἐκάστην γίνεται ὁ λαμπρότατος περίπατος τῆς Νεαπόλεως. Αὕτη κεῖται παραθαλασσίως τῇ μεσημβρινῇ πλευρᾷ τῆς λαμπρᾶς ταύτης μεγαλοπύλως, ὅθεν καθορᾷ τις ἀμφιθεατρικῶς ἐν μικρᾷ ἀποστάσει τὴν κατάρυτον χώραν τῆς Καμπανίας, ἀνωθεν τῆς ὁποίας ὑπέρκειται μεγαλοπρεπῶς ὁ κωνοειδὴς Οὐεσσούβιος, ὁ κατὰ Στράβωνα « ἀγροῖς περιρικτούμενος παγκάλοις πλήν τῆς κορυφῆς » ὅς, καίτοι ἐνίοτε ἐν ὥρᾳ νυκτὸς φειγγοβυλεῖ διὰ κρατήρων πυρὸς, αἰωνίως ἐκφέρει στήλας καπνοῦ λευκοτάτου, διακοσμεῖται δὲ καὶ τοὺς πρόποδας ἐκ μικρῶν πόλεων, ἃς ἐπισκέπτονται συνεχῶς περιηγηταὶ ὁδεύοντες πρὸς τὴν, ὡς ἄλλον Λάζαρον ἐκ τοῦ τάφου, ἀνεγερθεῖσαν Πομπήϊαν.

Ἡ *Biblioteca* οὖν ἡ σχεδικοθεῖσα περὶ τὸ 1682 ἐπὶ παραλίαν, ὅπου οἱ ἀλιεῖς παρὰ τὰς λέμβους αὐτῶν κατήρτιζον τὰ δίκτυα, εἶναι εὐθείᾳ τις καὶ παραλληλόγραμμος ἔκτασις, περιπεφρκαγμένη διὰ σιδηρῶν

κιγκλίδων, ἵνα μὴ εἰσέρχονται ζῶα καὶ ἄμαξαι, κατὰφυτος ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διὰ δένδρστοιχιῶν, δρυῶν, φοινίκων, ἀκκιδῶν, ἱτεῶν καὶ ἐτέρων αἰθαλῶν καὶ ἀνθηφόρων δένδρων, σκιαζόντων τὰ σποραδικῶς μὲν, ἀλλ' ἐν τάξει τεθειμένα μαρμάρινα ἀγάλματα, τὰς πηγὰς, τὰς πυρραμίδας, τοὺς ναῖσκους καὶ τὴν πληθὺν τῶν ἀεροφώτων φανῶν, φωτίζόντων, δίκην ἡμέρας, τὸν ἀπέρχοντον ἐκείνον περιέβολου.

Παρά τὴν εἰσοδὸν, ἧς ἐκατέρωθεν καίνται οἰκήματα λαμπρὰ, χρυσιμεύοντα εἰς ἀναγνωστήρια, χρυσοπλαστεῖα, σφαιριστήρια καὶ κερνεῖς, ὑψοῦται ἑτερόν τι λαμπρὸν οἰκοδόμημα, ὅπως ἰδιότροπον διὰ τὸν Σινικὸν ρυθμὸν τοῦ, τὸ θέατρον τὸ καλούμενον Giardino d'inverno, πρὸ ᾧ σταματοῦσι πλεῖστα λεωφορεῖα καὶ ἀναρίθμητα ὁχήματα, κομίζοντα ἢ προσκαρτεροῦντα τοὺς ἐν τῇ Βίλλᾳ.

Ὁ ἐν τῷ περιβόλῳ τούτῳ εἰσερχόμενος εὐρίσκειται ἐντὸς πλήθους συγκροτούμενου ὑπ' ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν παντοδαπῆς ἐθνικότητος, θρησκείας, γλώσσης, ἡλικίας καὶ ἠθικῆς μορφώσεως, αἵτινες μετ' ἀπαρχμύλλου τάξεως ψυχαγωγοῦνται ἐν τῇ μαγνητικῇ ἐκείνῃ θέσει, γοητευόμενοι ὑπὸ παντὸς εἶδους ἀντικειμένων καὶ τερπόμενοι ὑπὸ τῆς μουσικῆς, παιανιζούσης περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, παρὰ τὸ λαμπρὸν ἄγαλμα τοῦ Βίκου, καίμενον ἐπὶ καλλιτεχνικοῦ στυλοβάτου καὶ προσεζάρχον πάντων τῶν λοιπῶν κατὰ τὸ μέγεθος.

Ὁ Ἰωάννης Βαπτιστῆς Βίκος ἐγεννήθη ἐν Νεαπόλει τὸ 1668 ἐκ πτωχοτάτων γονέων· ἐπειδὴ δὲ ἐπιτακτῆς ὢν συνέτριψε τὸ κρῆνιον τοῦ, οἱ ἱατροὶ ἐγνωμάτευσαν ὅτι γενήσεται ἡλίθιος· διεφύεσθησαν ὁμῶς· διότι, ζήσας καὶ μετελθὼν τὸν βιβλιοπώλην, εἰς τοσοῦτον κατέγινε τῇ σπουδῇ, ὥστε τὸ 1697 παρεδίδω ἀπὸ καθέδρας τὴν ρητορικὴν, ἐκπλήττων τοὺς πανταχόθεν συρρέοντάς. Τὸ πρῶτον τῶν ἔργων αὐτοῦ φέρει ὄνομα· De antiquissima Italorum sapientia et linguae latinae originibus eruenda. Ἀκολούθως ἐξέδωκε τὸ ἐκυτοῦ ἀριστοῦργημα, τὸ καλούμενον Principii d'una scienza nuova d'intorno alla natura delle nazioni. Ἀπέθανε δὲ ἐν Νεαπόλει τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1741, ἀπθανασισθεὶς μεταξὺ τῶν ἐπισημοτέρων τῆς ἰταλικῆς φιλολογίας.

Β'.

Παρά τὴν θέσιν ἐνθα κεῖται ἤδη ἡ μεγάλη δεξαμενὴ, ἔργον πανάρχαιον, ἀνῆκον εἰς τὸν τῆς Ποσειδωνίας Παιστοῦ (Στράβων 254) ναὸν τοῦ Ποσειδῶνος, ἔχον τέσσερας σφίγγας, ἄλλοτε δὲ καὶ εἰς μονόλιθον γρανίτην τὴν τῆς Μαδούσης κεφαλὴν, ἴστατο τὸ Ῥοδίον ἐκεῖνο σύμπλεγμα, τὸ ἤδη καλού-

μενον Φαρνέσιος Ταῦρος, οὗ ἐκμαγεῖον γόψινον μεθ' ἐτέρων τοιούτων ἐπέμψαντο εἰς Ἀθήνας οἱ κατὰ γηθέντες βασιλεῖς. Ὁ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐκδόσας τὸ Γεωγραφικοῖστορικὸν λεξικὸν αὐτοῦ Ἀββὰς Σάκκος λέγει, ὅτι ἡ ἑπαυλὶς αὕτη εἶχε μῆκος 2470 σπιθαμῶν, 12 πηγὰς, ἀγάλματά τινα τοῦ περιφήμου γλύπτου Σαρμαρτίνου, καὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν τὸ ἔξοχον τοῦτο σύμπλεγμα, μετενεχθὲν ἐκ Ῥώμης ὑπὸ τοῦ τότε ἡγεμονεύοντος «ὡς ἐν τῶν ἀριστουργημάτων τῆς ἐμπεύρου περὶ τὰς ὀρπίας τέχνης Ἑλλάδος.»

Διπλασιασθείσης τῆς Βίλλας κατὰ τὸ 1782 ὑπὸ Φερδινάνδου τοῦ Δ', καὶ καλλωπισθείσης ἐπὶ τῶν Γάλλων, ἐπολλαπλασιάσθησαν καὶ τὰ ἀγάλματα· διὸ ἐπέκεινα τῶν τεσσαράκοντα διατελοῦσι σήμερον ἐν αὐτῇ, ἔργα τοῦ Σαρμαρτίνου, τοῦ Βισλάνη καὶ τοῦ περιφήμου Σολάρη, ἅτινα, ἐξαίρουμένον ὀλιγίστων, ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς μυθολογίας ἐλήφθησαν. Τὰ κυριώτερα αὐτῶν εἰσὶ τὸ σύμπλεγμα τοῦ Ἡρακλέους, ὑψόνοντος ἄνωθεν τῆς γῆς καὶ φονεύοντος τὸν Ἀνταῖον· τὸ τοῦ Ἀτρέως, σφάζοντος ἀνηλεῶς τὰ βρέφη Τάνταλον καὶ Κλεισθένην, τὰ γεννηθέντα ἐκ τῆς ἀτιμασθείσης αὐτοῦ συζύγου ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Θυέστου· τὸ τοῦ Παλυδεύκου καὶ Κάστορος, ἐκφράζον τὴν ἀδελφικὴν ἀγάπην· τὰ τοῦ Ἀδωνίδος, τοῦ Βάκχου, τοῦ Ἀπόλλωνος, τοῦ Φάωνος, ἐνός Σατύρου· ἕτερον τοῦ Ἡρακλέους φέροντος μὲ μεγίστην χάριν τὴν λεοντήν καὶ τὸ ῥόπαλον, καὶ ἕτερον τοιαῦτα θαυμασίας καλλονῆς καὶ γλυφίδος.

Τὸ καλλιτεχνικὸν ὅμως ἔργον τοῦ Ῥοδίου Ταύρου, περὶ οὗ ὁ Πλίνιος λέγει· Zethus et Amphion ac Dirce et taurus vinculumque, ex eodem lapide, Rhodo advecta, opera Apollonii et Taurisci. Parentum ii certamen de se facere, Menececratem videri professi, sed esse naturalem Arthemidorum. — Lib. 36, ἦν ἔργον περίδοξον, εἰργασμένον ἐν Ῥόδῳ, ἐκ μονολίθου μαρμάρου ὑπὸ Ἀπολλωνίου καὶ Ταυρίσκου, γλυπτῶν Ἑλλήνων, ὀλίγον ἐπισετα τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Μεταφερόμενον δὲ ἀπὸ Ῥόδου εἰς Ῥώμην, ἡκρωτηριάσθη τὸ πλεῖστον μέρος καὶ ἐτέθη ἐπὶ Παύλου τοῦ Γ'. ὑπὸ τὰ εἰρεῖπια τῶν λουτρῶν τοῦ Καρκαλάκ. Παρίστησι δὲ τὸν μῦθον τῆς Δίρκης, συζύγου Λύκου τοῦ βασιλέως τῶν Θεβῶν, ἥτις ἰδοῦσα τὴν διὰ τοῦ Διὸς ἐγκύμονα Ἀντιόπην, προτέραν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ὑποπτειομένη αὐτῆς μετὰ τοῦ Λύκου, τὴν μὲν Ἀντιόπην ἐφυλάκισε, τὰ δὲ ἐξ αὐτῆς γεννηθέντα ἐξέθηκον ἐπὶ τὸ ὄρος Κιθαιρώνα. Εἶτα, δραπετεύσασα, συνεργεῖν τοῦ Διὸς, καὶ ἐλθοῦσα εἰς τὸ ὄρος, ἀνεγνώρισε τοὺς ὑπὸ τοῦ ποιμένος Ἀρδίου ἀνατραφέντας υἱοὺς Ζῆθον καὶ Ἀμφίονα. Μετὰ πλεῖστα δὲ ἔτη, μεταβάσας αὐτόθι ἡ Δίρκη ἵνα ἐορτάσῃ τὰ τοῦ

Βάχχου ὄργια, καὶ εὐροῦσα τὴν Ἀντιόπην, ἐπειράθη μεθ' ἐτέρων Βαχχῶν θανατῶσαι αὐτήν· ἀλλ' οἱ παῖδες συλλαβόντες ἔδεσαν τὴν Δίρκην ἀπὸ τῶν κεράτων ἀδαμάστου ταύρου, κατακερματίσαντος αὐτὴν ἐπὶ τῶν ἀνωφερειῶν καὶ κρημνῶν τοῦ Κιθαिरῶνος.

Τὸ σύμπλεγμα οὖν ἀπαρτίζεται ὑπὸ τῆς Ἀντιόπης, φερύσης ἀμφίαν μετὰ πτυχῶν θαυμασίως ἐπεξεργασμένων, ὑπὸ τῶν υἱῶν αὐτῆς κατεχόντων ἰσχυρῶς τὸν ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ποδῶν ἰστάμενον ταῦρον, καὶ περιτυλισσόντων τοῖς κέρασιν αὐτοῦ τὸ σχοινίον, δι' οὗ ἡ μέχρι τοῦ ὀμφαλοῦ ἡμίγυμνος καὶ ὡς Βαχχίς ἐνδεδυμένη Δίρκη διατελεῖ δεδεμένη, ὑψόφουσα τὴν χεῖρα μετὰ συγκινητικῆς ἐκφράσεως καὶ ἐξαιτουμένη εὐσπλαγχνίαν παρὰ τῶν παίδων τῆς ἐπιβουλευθείσης ἀντιζήλου.

Παρ' αὐτῇ κάθεται νεανίσκος φέρων περιώμιν πεποικιλμένον ὑπὸ κλήματος βότρου, καὶ πεφοβισμένος ὑπὸ τῆς τραγικῆς σκηνῆς. Κύων ὄρθιος ὀρθῶς μετ' ἐκπλήξεως τὰ γινόμενα. Λύρα κρεμασμένη ἐκ κορμοῦ δένδρου παρὰ τῷ Ἀμφίονι, σύριγξ, θύρσος καὶ κάλαθος ὑφασμένος ὑπὸ λόγων καὶ κεκαλυμμένος ἐν μέρει ὑπὸ κισσοῦ. Εἰς δὲ τὴν ἀπισθεν καὶ τὰς ἀμφοτέρωθεν πλευρὰς τῆς τετραγώνου βάσεως φαίνονται σποραδικῶς τὰ ἐπόμενα ἀνάγλυφα μετὰ μεγίστης τέχνης εἰργασμένα. Εἰς τὴν πλευρὰν ἐφ' ἧς ἰσταται ὁ Ζήθος, δύο ἀγριόχοιροι ἐξερχόμενοι τρώγλης τινός, εἰς ἀσπὸς κρατῶν ὄφιν, εἰς λύκος καὶ μία γλαυκὴ εἰς τὴν ὀπισθίαν πλευρὰν αἶξ, τέχνης ἀληθῶς θαυμασίας, ἄρκτος ταῦρον βιβρώσκουσα, ὄφις ἐξερχόμενος δένδρου, χελώνη καὶ λέων κατατρώγων ἵππον· εἰς δὲ τὴν ἀπέναντι τῆς πρώτης πλευρᾶς ἔλαφος, δορκὰς καὶ ἕτερόν τι ζῶον.

Τὰ ζῶα ταῦτα μεθερμηνεύθησαν ὑπὸ τινων ὡς ἐμβλήματα ἀστερισμῶν καὶ σημεῖα ἱερογλυφικὰ ἀστρονομικῶν εἰδήσεων. Ἐκ τῶν δεδοκότων τοιαύτην ἐξηγήσιν προεξάρχει ὁ Ἰωσήφ Sanchez, διὰ τῆς περὶ Φαρναείου Ταύρου διατριβῆς αὐτοῦ, ὑπὸ τὸ ὄνομα *Toro Farneze nel museo reale*· ἀλλ' ἐν τῇ ἐξηγήσει ταύτῃ, νομίζω, ἐκινήθησαν οὗτοι καὶ ἐκ τῶν περὶ Ζήθου καὶ Ἀμφίωνος χρησμῶν τοῦ ἐν Βοιωτίᾳ ἐπισήμου μαντείου τοῦ Βάκιδος, ἐν αὐτῶν ὁποίων ἀναφέρει ὁ Πανσανίας βιβλ. IX. 27.

Ὁ Μουσῦλλερ ἐν τῷ *Nouveau manuel complet d'Archéologie, traduit de l'allemand, par M. P. Nicard*. § 458. ὁμιλῶν περὶ τοῦ ἔργου τούτου, τοῦ ὄντως θαυμασίου, ἂν ὅχι δι' ἄλλο, τοῦλάχιστον ὡς κατεσκευασμένου ἐξ ἐνὸς μόνου λίθου *ex eodem lapide* κατὰ τὸν Πλίνιον, λέγει ὅτι «*il semble appartenir, de loin sans doute, à l'école de Rhodes: il en impose aux sens, mais il n'a rien qui satisfasse l'esprit.*»

Ὁ ἀρχαιότερος τῶν ποιησάντων μνείαν τοῦ μύ-

θου τῆς Δίρκης ἐστὶν ὁ Εὐριπίδης, ὁ γράψας μετὰ τῶν λοιπῶν τραγωιδῶν καὶ τὴν τῆς Ἀντιόπης, ἧς τεμάχια φέρει ὁ Walckenaren ἐν τῇ διατριβῇ αὐτοῦ *Euripides deperditorum dramatum reliquiae*· ὅθεν ἐκ τῆς διανοίας καὶ τῆς ποιήσεως ἐξωτερικεύθη, ὡς ἦν ἐπόμενον, καὶ τῇ διὰ τῆς γλυπτικῆς ἐκφράσει.

Καὶ τῷ ὄντι ἐκτὸς τοῦ κολοσσιαίου τούτου συμπλέγματος ὁ τῆς Δίρκης μῦθος εὐρέθη καὶ ἐν προστύπῳ μαρμάρου ἐνὸς τῶν στυλοπινακίων τοῦ ναοῦ τοῦ ἀνεγερθέντος ἐν Κυζίκῳ ὑπὸ Εὐμένους καὶ Ἀττάλου πρὸς τιμὴν τῆς ἑαυτῶν μητρὸς Ἀπολλωνιάδος, εἰς ὃ ἀποδίδεται τὸ ἐπόμενον ἐπίγραμμα τὸ δημοσιευθὲν ὑπὸ Ἰακωβίου.

«*Ἀμφίων καὶ Ζήτε, δύο σκυλακεύματα, Δίρκην
ἔτειναι τήνδ', ἐλέτιν ματέρος Ἀντιόπας·
Δέσμιον ἦν πάρος εἶχε διὰ ληλῆμονά μῆνιν,
Nūn δ' ἰκέτις αὐτῇ λίσσεται ὀδυρομένη,
Ἄγε καὶ ἐκ ταύροιο καθάπτειτε διπλάκα σείρη,
ὄφρα δέμας σὺρῃ τῆς δε κατὰ ἑυλόχου.»*

Τὸ δὲ Μουσεῖον τῆς Νεαπόλεως εὐμοιρεῖ καὶ ἐτέρων ἀρχαιολογικῶν λειψάνων ἐπὶ τὸν μῦθον τοῦτον, ὡς ἔχον·

α) Ἀνάγλυφον ἐπὶ πολυτίμου λίθου (*cammeo sopra onice*) δωρηθὲν ὑφ' ἐνὸς τῶν τῆς Νεαπόλεως ἡγεμόνων.

β) Ζωγραφίαν ἀνακαλυφθεῖσαν ἐν Πομπηίᾳ.

γ) Ἐλαιογραφίαν εὐρεθεῖσαν ἐν Ἡρακλείᾳ.

δ) Τεμάχια μικροῦ συμπλέγματος ἐξ ἀβορίου, εὐρεθέντα πρὸ τεσσαρακονταετίας ἐν μιᾷ οἰκίᾳ τῆς Πομπηίας. Ἀλλ' ἐὰν δὲν ἀπατώμαι ὑπάρχει καὶ νόμισμά τι τῶν Θουατείρων, πόλεως τῆς μικρᾶς Ἀσίας, φέρον τὴν Δίρκην συρομένην ὑπὸ ταύρου, ἐπὶ δὲ ἐτέρων νομισματοσήμων τοῦ Σεπτιμίου Σεβήρου καὶ Τραϊανοῦ τοῦ Αὐτοκράτορος, φαίνεται τὸ προδρῆθὲν ἐμβλημα τῆς ἀτυχοῦς ταύτης γυναικός. Σημειωτέον δὲ ὅτι τὰ ἐν τῇ βάσει τοῦ συμπλέγματος ζῶα, ἐν οὐδενὶ τῶν λοιπῶν φαίνονται· ἄρα ἔπεται ὅτι παρὰ ταῖς Ῥοδίαις τὸ σύμπλεγμα τοῦτο θὰ ἐξεφραζέ τι περισσότερον τοῦ μύθου τῆς Δίρκης.

Περὶ τῆς ἐξ Ἑλλάδος εἰς Ῥώμην μετακομίσεως τοῦ πελωρίου τούτου ἔργου, ἐφ' ὅσον ἡδυνήθη νὰ ἐξετάσω, δύο εἰσὶν αἱ κυριώτεραι γνώματεύσεις. Τινὲς μὲν ἀξιοῦσιν ὅτι ὁ Ἀσίνιος Κολλιόνης, ἀνὴρ εὐφυῆς, μαχητῆς ἐνδοξος καὶ ἐραστῆς τῶν ὠραίων τεχνῶν, ἀναφερόμενος μετ' ἐπαίνου ὑπὸ τοῦ Πλινίου καὶ Ὀρατίου, ἀγοράσας μετήνεγκεν αὐτὸ μεθ' ἐτέρων ἔργων Ἑλληνικῶν εἰς Ῥώμην· ὁ δὲ Ἀββᾶς Παγανούτζης, ὁ ἐκδῶσας ἱστορίαν μετὰ σκέψεων περὶ τοῦ ἀριστουργήματος τούτου, ἐνθ' λέγει ὅτι «*ὁ Ἀπολλωνῖος καὶ ὁ Ταυρίσκος ὑπῆρξαν οἱ εὐτολμότατοι γλύπται οἱ δυνηθέντες ἐξ ἐνὸς μόνου τεμαχίου, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς βάσεως, νὰ σχημα-*

τίσωσι τὸ παρὸν σύμπλεγμα, προστίθουσιν ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ Καρχαλάλας, μιμούμενος τοὺς προκατόχους αὐτοῦ, μετένεγκεν αὐτὸ ἐξ Ἀσίας ἵνα διακοσμήτῃ τὴν Ῥώμην.

Ἐν ᾧ μεταφέρετο αὐτῶς εἰς Ῥώμην (ἐκτὸς τῆς Ἀντιόπης καὶ τοῦ νεανίσκου, μικρὸν κατὰ τὸν Sanchez ἀκρωτηριασθέντων) μόνον σχεδὸν τὰ κάτω μέρη τῆς Δίρκης, δύο προτομαί, εἰς μὲν τοῦ Ἀμφίωνος καὶ ὁ κάλαθος ἔμειναν ἀκλόβωτα, ὥστε συνεπληρώθησαν ὑπὸ χειρῶν νεωτέρων. Ὅθεν ὁ περὶ τὰ ἀρχαιολογικὰ εἰδημονέστατος Σολλάρης, ὁ ἐξετάσας μετὰ προσοχῆς τὸ θυμῶσιον τοῦτο ἔργον, περιγράφει λεπτομερῶς τίνες τὰ ἀρχαῖα καὶ τίνες τὰ ἀντικατασταθέντα τεμάχια. Ὁ δὲ Μουσῦλλερ μᾶς πληροφορεῖ ὅτι ἐπεσκευάσθη πρῶτον ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Καρχαλάλα, καὶ δεύτερον ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του, καταφορτισθὲν ὑπὸ ξένων σχημάτων (*surchargé de figures étrangères*).

Καὶ τῷ ὄντι, ὁ Sanchez ἀποδίδωσι τὴν ἐπισκευὴν, βεβαίως τὴν δευτέραν, εἰς τινὰ Βαπτιστὴν Βιάγκην, ἐκ Μεδιολάνων, ὃν ἀποκαλεῖ *métrior sculpteur*, *mediocre scultore*· μετ' αὐτοῦ δὲ συμφωνεῖ πληρέστατα ὁ διάσημος Ἐρασμος Πιστολέζης, ὁ ἐκδοὺς ἐν Ῥώμῃ τὸ 1844 τὸ ἀρχαιολογικὸν πολύτομον σύγγραμμά Real Museo Borbonico, δι' οὗ λέγει ὅτι ἐπὶ τῆς ἀρχιερατείας Παύλου τοῦ Γ'. Φαρνέση, προσληφθὲν ἐκ τῶν ἐρειπίων τῶν θερμῶν λουτρῶν τοῦ Καρχαλάλα, ἐπεσκευάσθη ὑπὸ τοῦ Βιάγκη.

Ἐάν οὖν στερητῇ ἤδη τῆς ἀρχαίας τέχνης, καλῶν καὶ γλυκύτητος ἑτέρων συμπλεγμάτων, ὡς τοῦ Λαοκρόντος, τοῦ ἔντος τῆς αὐτῆς Ῥοδίας σχολῆς, ἀποδοτέον, νομίζω, εἰς τὰς περιπετείας, καταδρομὰς καὶ ἐπισκευὰς.

Μείνας οὖν πλεῖστον χρόνον ἐν τῷ Φαρνεσίῳ Ἀνακτόρῳ, ἐξ οὗ καὶ τὴν προσωνομίαν εἴληψε, καὶ κομισθεὶς περὶ τὰ μέσα τοῦ ἀπελθόντος αἰῶνος εἰς Ναάπολιν, ἐτέθη ὑπὸ Φερδινάνδου τοῦ Δ'. ἐν τῇ βασιλικῇ ἐπαύλει. Ἐπιτραπήτω μοι δὲ νῦν γνωμοδοτήσω ὅτι ὁ Βασιλεὺς οὗτος ἐτοποθέτησεν αὐτὸ παρὰ τὴν πηγὴν τοῦ τερπνοῦ τούτου περιβόλου, κολακευόμενος ἴσως ὑπὸ τῆς μυθολογίας, ὡς μετασχηματισθείσης τῆς Δίρκης, κατὰ μὲν τὸν Πανσανίαν (IX. 25) εἰς ποταμὸν, κατὰ δὲ τὸν Ἀπολλόδωρον (Γ'. 5) εἰς κρήνην.

Ὁ δυστυχὴς Ἀββᾶς Παγανούτζης, βουλούμενος ἀπκλάσαι αὐτὸ, καθ' ὅσον φαίνεται, τῆς φθορᾶς εἰς ἣν ἐκτεθειμένον ὑπέκειτο, συμβουλεύει διὰ τῶν σκέψεών του νῦν χρωματίσθαι αὐτὸ διὰ ψιμμουθίου παρεσκευασμένου ἐκ βραστοῦ ἐλαίου λινοσπόρου (!), πρῶτον ἵνα προφυλαχθῇ, ὡς λέγει, ἐκ τῶν θαλασσίων ἀλάτων, καὶ δεύτερον ἵνα διακρίνηται καθ-

ρώτερον ἀπὸ τινος ἀπόστασιν. Πλὴν ἀπηλλάγη αὐτῶς τῆς βαρβαρίου ταύτης ποινῆς τὸ πολυπαθὲς πάτριον τοῦτο ἀριστούργημα, μετατεθὲν μετ' οὐ πολὺ εἰς τινὰ διάδρομον τοῦ συστηθέντος Μουσείου, ἔνθα καὶ σήμερον διατελεῖ, ἀπέναντι ἑτέρου κολοσσίου ἑλληνικοῦ ἀγάλματος, τοῦ Φαρνεσίου καλουμένου Ἡρακλέους, ἔργου τοῦ Ἀθηναίου Γλαύκωνος, ὡς βεβαιοῦται ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς· « Γλαῦκος Ἀθηναῖος ἐποίησεν. » Ὁ ὄντως ἡράκλειος οὗτος Ἡρακλῆς μετακομίσθη ἐκ Ῥώμης εἰς Ναάπολιν μετὰ πολλῶν ἀρχαιοτήτων, χειρογράφων καὶ βιβλίων πληρούντων τὸ Μουσεῖον καὶ τὴν ἐθνικὴν βιβλιοθήκην τῆς Νεαπόλεως, ὅτε Φίλιππος ὁ Ε'. ἀποθανούσης τῆς πρώτης αὐτοῦ γυναικὸς, συνεζεύχθη περὶ τὸ 1745, διὰ προτροπῆς τοῦ καρδινάλιου Ἀλδερόνη, Ἐλισαβέταν τὴν Φαρνεσίαν, ἐξ ἧς ὁ Ἡρακλῆς ἐκλήθη Φαρνέσιος.

Γ'.

Ἐν τούτοις, περιοδεύων ἐν τῇ Βίλλᾳ, εἶδον πληθὺν ἀνθρώπων ἱσταμένων παρὰ τὸ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν πανηγυρικῶς ἐγεγερθὲν ἄγαλμα τοῦ Νεαπολίτου στρατηγοῦ Π. Κολέττα, (τοῦ γεννηθέντος τὸ 1775, καὶ ἀποθανόντος ἐν Φλωρεντίᾳ τὸ 1831, ἑνὸς τῶν ἐπισημοτέρων ἱστορικῶν τῆς Νεαπόλεως) καὶ μεταδιδόντων ἀλλήλοις τὰς πράξεις τοῦ ἀνδρός. Σκεψάμενος οὖν τίνι τρόπῳ τὰ ἔθνη ἀπαθανατίζουνσι προσηκόντως τοὺς ἀγαθοὺς πολίτας, ἐκυριεύθην ὑπὸ ἀφράτου μελαγχολίας καὶ συναισθήσεως· διό, προχωρῶν, σταματῶ ἀκουσίως παρὰ πηγὴν τινὰ, ἐν ᾗ μαρμάρινον φυσικοῦ μεγέθους σύμπλεγμα ἱσταται, παριστῶν τὸν Δία, μεταμειομορφωμένον εἰς κατάλευκον ταῦρον, φέροντα τὴν ὠραίαν Εὐρώπην, συνέχουσιν τὸν ἡνεμωμένον πέπλον καὶ κρατοῦσιν τὸ εὐκαμπὲς κέρας τοῦ βοός μὲ τὴν λευκὴν χεῖρα αὐτῆς, ὥπως μὴ ὀλισθήσῃ. Τῇ στιγμῇ ταύτῃ ἀνεμνήσθην τοῦ Λουκιανοῦ, τοῦ μετὰ πολλῆς χάριτος τὸν μῦθον τοῦτον περιγράφαντος· συνησθάνθην ὑπὲρ ποτε ὅτι εἰμὶ Ἕλλην' ἐνεθυμήθην τὸ ἀθάνατον παρελθὼν καὶ τὸ ἀναπόδραστον μέλλον τοῦ ἔθνους μου· κατέλιπον πρὸς ὦραν τὸ ἐνεστὸς καὶ ἐλπίδες ζωογόνου φωτός διεσκέδασαν τὸ νέφος τῆς κατακυριευσάσης μου μελαγχολίας! Ἀλλ' ἐνῶ, παρὰ τῷ ἀψύχῳ μὲν, ἐπὶ τοσούτον δὲ ἐν ἐμοὶ διενεργήσαντι τούτῳ συμπλέγματι, ἐκολύμβων εἰς ἰδέας ἐθνικοῦ μεγαλείου καὶ μέλλοντος, φίλος μου Ἀσκληπιάδης Νεαπολίτης, μετ' ἑτέρου τινός, προσεγγίσας, μοὶ λέγει· «Θάσας εὐκρεστῇ, πάτερ, ἡ Βίλλᾳ μας. Βλέπετε τί ὠραῖα ἀγάλματα; Ὑμεῖς δὲν ἔχετε πλέον τοιαύτας καλλονὰς ἐν Ἀθήναις». Καί τοι ἀπροσδοκῆτως ἐπληρώθην ὑπὸ τῆς πικρᾶς ταύτης ἀληθείας, προκαλούμενος ὁμῶς ὑπὸ τῆς κομπορρημοσύνης τοῦ ἀνδρός ἀπάντηται· «Ναί, φίλε, ἡ Βίλλᾳ σας εἶναι ἀ-

ληθώς ὥρεια· ἀλλ' ἂν εἰλεῖται ἐξ αὐτῆς ὁ ἑλλη-
σμός, ἤθελεν ὁμοιάζει μίαν τῶν δάσεων τῆς μεσαι-
Αἰγύπτου. — Τί ἐννοεῖτε, λέγει, μὲ τὴν λακωνικὴν
σας ταύτην ἑκφρασιν; — Ἐρώτησον, ἀπεκρίθη, τὰ
ἐδῶ ὑπάρχοντα ἀγάλματα τοῦ Δηλίου Ἀπόλλωνος,
τοῦ διὰ τοῦ Ἑλλήνος Εὐάνδρου εἰσχυθέντος εἰς Ἰτα-
λίαν Ἡρακλέους, τῶν Λακεδαιμονίων ἐκείνων Πολυ-
δαύκους καὶ Κάστορος, ἢ τὸ ἐνώπιον ἡμῶν τοῦ Διὸς
καὶ τῆς Εὐρώπης σύμπλεγμα, καὶ θέλεις μάθει ὅτι
ἄνευ τῆς ἑλληνικῆς δξυνοίας δὲν ἤθελεν εἶσθαι το-
σοῦτον ὥρεια ἡ *Bella* σας. — Ἀλλ' ἐντεῦθεν βλέ-
πει τις τὸ λαμπρὸν ἐκεῖνο τοῦ Οὐρσηίου πανόραμα,
τὴν τόσον ἱστορικὴν θάλασσαν τῆς Τυρρήνικας, τὰ
σποραδικῶς παρκεῖμενα ἐκεῖνα νησίδια... — Ναι,
φίλε Ιατρέ· ἀλλ' ἡμεῖς ἀνυψόνοντες τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς ἀπὸ τὴν λοφώδη Πνύκα μας, βλέπομεν πέραξ
ἡμῶν τὸν Μαραθῶνα καὶ τὰς Πλαταιάς, τὸν Λυκα-
βητὸν καὶ τὸν Πάρνηθα, τὴν Αἴγινα καὶ τὴν Σα-
λαμίνα, ἐπὶ τέλους τὴν θάλασσαν τὴν καταβορρῆσι-
σσαν διὰ τοῦ Θεμιστοκλέους τὴν ἀπειράριθμον
στόλον τῶν Περσῶν, καὶ ἄλλα ἅτινα εἰσὶν αἱ ἀθά-
νατοι σελίδες τῆς παναρχίας τῶν προγόνων ἡμῶν
ἱστορίας.»

Ἀναχωρήσαντος ἐπὶ τέλους τοῦ Ιατροῦ, συνησθάν-
θη ὅτι ἐψεύσθη ἐν μέρει· διότι τὴν *Bellam* δὲν δια-
κοσμοῦσι μόνον τὰ τῶν προῤῥηθέντων θεῶν ἀγάλ-
ματα, ἀλλὰ καὶ τὰ τοῦ Οὐρσηίου, τοῦ Τάσσου
τοῦ Βίκου, τοῦ Κολέττα καὶ ἑτέρων περὶ τὴν Ἰτα-
λικὴν φιλολογίαν σοφῶν ὥστε καὶ αὐθις εἰς μελαγ-
χολίαν ἐνέπεσα, ἀναμνησκόμενος ὅτι ἡμεῖς δὲν
ἤξιώθημεν εἰσεῖν νὰ ἀνεγείρωμεν οὐχὶ τοὺς ἀνδριάν-
τας τῶν ἀρχαίων, ἀλλ' οὐδὲ τὰς προτομὰς τοῦ Ῥή-
γα, τοῦ Κορκαῆ, τοῦ Γρηγορίου, τοῦ Καποδιστρίου (1),
αὐτῶν τῶν αἰοδίων εὐεργετῶν τῆς τοῦ ἡμετέρου
ἔθνους παλιγγενεσίας καὶ ἀνορθώσεως. Τίς οἶδεν
ἂν δι' αὐτῶν ἡμεῖς μὲν ἠθέλομεν ἀναδειχθῇ ἄξιοι
ἀπόγονοι τῶν προμνησθέντων Ἀπολλωνίου, Ταυρί-
σκου καὶ Γλαύκου, ἡ δὲ ἀθάνατος γλυπτικὴ ἤθελεν
ἐπιταχύνει τὴν ἐπάνοδον αὐτῆς εἰς τὴν ἀρχαίαν
καὶ γνησίαν αὐτῆς πατρίδα (2).

Ἐν Νεαπόλει κατὰ Ἰούνιον, 1866.

Ν. ΚΑΤΡΑΜΗΣ.
Ἀρχιμανδρίτης.

ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΧΕΙΡΩΝΑΚΤΑΣ.

(Συνέχ. Ἰδε φυλλ. 360—380.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Οἰκονομία· ἀποταμίευσις.

Ἀνάγκη καὶ πλεονεκτήματα τῆς οἰκονομίας. — Μικραὶ ἀπο-
ταμίευσις. — Παράδειγμα τοιούτων ἀποταμιεύσεων. — Οἰκο-
νομία δέκα λεπτῶν καθ' ἑκάστην. — Καταργητέαι αἱ ἀνωφε-
λεῖς δαπάναι. — Βαθμιαία εὐζωία ἕνα καὶ τῆς οἰκονομίας.

Ἀνάγκη καὶ πλεονεκτήματα τῆς οἰκονομίας.

Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ μόνη ἡ ἐπιμελής ἐργασία καὶ
τὸ ἐξ αὐτῆς κέρδος· ἀνάγκη καὶ οἰκονομίας· διότι,
ἂν δαπανᾷς ὅ,τι κερδαίνεις, θὰ μείνης αἰωνίως πτω-
χός, ἢ μᾶλλον θὰ γίνεσαι καθ' ἑκάστην πτωχότε-
ρος, καθ' ὅσον, ἐξοδεῖων μέρος τοῦ κεφαλαίου σου
(γνωστὸν δὲ ὅτι τὸ κεφάλαιον τοῦ χειρώνακτος
εἶναι ὁ χρόνος), δὲν δύνασαι ν' ἀντικαταστήσης αὐτό.

Ὁ φρόνιμος ὁμοῦ χειρώναξ δὲν ὑποπίπτει εἰς ται-
αύτην παρεκτροπὴν· ἀλλὰ, καταθέτων εἰς τὴν Τρά-
πεζαν τὰς μικρὰς αὐτοῦ οἰκονομίας, ἀπαρτίζει κε-
φάλαιον, διὰ τῶν τόκων τοῦ ὁποῖου καὶ εἰς τὰς ἀ-
νάγκας αὐτοῦ ἐπαρκεῖ ἀνετώτερον, καὶ ἐνδεχομένως
ἀσθενεῖας ἢ ἄλλας ἀπροόπτους περιστάσεις ἔχει
πῶς νὰ θεραπεύσῃ.

Δὲν ἀγνοῶ ὅτι ἡ οἰκονομία δὲν εἶναι ὥς ἐπὶ τὸ
πλεῖστον ἀρετὴ τῶν νέων· διότι, μὴ γινώσκοντες
τὰς περιπετείας τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, καὶ νομίζον-
τες ὅτι τὸ μέλλον δὲν θέλει φθάσει ποτὲ, ἐπιδίδον-
ται εἰς ματαίως δαπάνας. Καὶ ὁμοῦ οὐδεμίαν ἄλλην
ἡλικίαν ἀπαιτεῖ τοσοῦτον τὴν οἰκονομίαν ὅσον ἡ
νεανική. Ὁ νέος ἔχει ὀλιγωτέρας ἀνάγκας· ὑπομέ-
νει εὐκολώτερον τὰς στερήσεις· ἔχει ἀκμαίως τὰς
δυνάμεις, ἱκανὰς νὰ χρηργήσωσιν αὐτῷ καὶ πλεονα-
τῶν ἀπαιτουμένων ὑπὸ τῆς ἐνεστώσης ἀνάγκης· ἐπὶ
τέλους εἶναι βέβαιος ὅτι ἐργαζόμενος θέλει αὐξήσῃ
καὶ τὴν ἐμπειρίαν αὐτοῦ καὶ κέρδος ἀνώτερον θέλει
κατορθώσῃ. Ὁ φυτεύων δένδρον ἐν καιρῷ γήρατος
δὲν ἐλπίζει νὰ ἴδῃ αὐτὸ καρποφοροῦν· ὁ φυτεύων
ὁμοῦ ἐν καιρῷ νεότητος, οὐ μόνον καρποὺς θέλει
συλλέξει, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὴν σκιάν τοῦ δένδρου θέ-
λει ἀναπαυθῇ.

Ἡ οἰκονομία εἶναι ὁ ἀσφαλέστατος τῶν πόρων,
καὶ μόνοι οἱ παραβλέποντες αὐτὴν καταντῶσι δυσ-
τυχεῖς. Ναι, φίλε χειρώναξ, δὲν ὑπάρχει ἔργον
τὸ ὁποῖον νὰ μὴ ἐξασφαλίζῃ τὸν μετερχόμενον αὐ-
τὸ ἐναντίον τῆς ἀνάγκης, καὶ νὰ μὴ συντελῇ μά-
λιστ' ἀποζώντος τοῦ χρόνου εἰς κατασκευὴν μικρᾶς
τινός περιουσίας, φθάνει μόνον νὰ μὴ δαπανᾷται ἡ

(1) Αἱ προτομαὶ τοῦ Καποδιστρίου καὶ τοῦ Εὐνάρδου ἀνη-
γέρθησαν πρὸ ὀλίγου ἐν τῇ βασιλικῇ τῶν Ἀθηνῶν κήρῳ (Σ. Β.).

(2) Περὶ τοῦ Φερνεσίου Ταύρου ἀνάγνωθι καὶ Πανδώραν Τόμ.
Α'. σελ. 213 καὶ 572, ἐν αἷς καὶ εἰκόνας αὐτοῦ.